

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Lille Værløse Asyl
1867-1967

VÆRLØSE KOMMUNE

Lille Værløse Asyl

1867-1967

Af J. K. Skov

Den ældste børnehave i Værløse kommune, Lille Værløse Asyl, kan i år fejre sit 100-års jubilæum, og i den anledning har kommunalbestyrelsen ønsket at markere begivenheden ved en festlighed d. 10. maj og tilstille pressen en beretning om asylens oprindelse og historie gennem disse ét hundrede år som en anerkendelse for det gode, stilfærdige arbejde, der her er udrettet af de forskellige børnehavebestyrerinder (asylmødre). Den udførlige beretning vil blive uddelt i et lille hefte til en del interesserede og vil desuden blive trykt i årsskrift 1967 for Historisk Forening for Værløse Kommune.

Krigen i 1864 efterlod almindelig fattigdom i Danmark, og det blev svært for enkerne efter de faldne at klare dagen og vejen, for der var ikke noget med enkepension eller anden hjælp fra stat eller kommune.

Hjulmand Jens Pedersen blev 09.11.1862 gift med Karen Sørensdatte, f. 06.11.38, datter af væver Søren Eriksen og Lisbeth Andersdt. i Ll. Værløse, og de flytter til

Staubholt, hvor de får barnet Christian Andreas Pedersen, f. 09.08.63. Jens Pedersen måtte med i krigen 1864, blev såret 17.03.64 og døde på Augustenborg lazaret 20.03.64.

Enken flytter så hjem til forældrene i Ll. Værløse med sin lille søn og begynder at have børn i dagpleje, hvad der fremgår af folketællingslisten fra 1870, og af et lille brev fra gamle postbud Lund, f. 18.03.1865.

Dette brev er det vigtigste kildemateriale til datering af Asyllets tilblivelse, og da det tillige indeholder lidt om forholdene hos Karen Sørensen, den første Asylmoder, giver vi det her i sin helhed.

Hareskov, d. 29.3.1955.

Hr. Sognefoged Grøn

En hjertelig tak for opmærksomheden til min 90 Aars fødselsdag hvilket jeg var meget glad for

men jeg har mere paa sinde nemlig Asylet jeg troer at kunne fortælle lidt om alderen min Moder har fortalt mig at jeg var den første der blev meldt ind to aar gammel i foråret 1867 til en betaling to skilling om Ugen men jeg kan selv huske to aars stiftelse fest i asyl Konen havde digtet en Sang, hvor det første lød

det er to aar i dag
siden Asylet blev skabt
til de fattiges glæde og gavn
tag de smaa i din favn
udi frelserens Navn

og slutningen paa visen lød:

vil i takke dem saa, som lerede de smaa
de tre Piger som stadig her gaar

det var tre Gaardmandspiger voksne og Asylkonen var enke Manden var skudt i Krigen 1864, han havde en Søn et aar ældre end mig

Asylet var det Hus som fhv Formand Poul Jensen ejede
Hun var en meget rar og tror ogsaa meget dygtig opdrager hun havde og saa os ude i marken at botanisere

Jeg sender dette Brev hvis det kunne gavne Dem til Børnehavefesten

En hjertelig hilsen til hele Familien
deres
Chr. Lund

De små brudstykker af sangen fortæller om nu afdøde postbud Chr. Lunds for-
bavsende hukommelse; men takket være en samling gamle skillingsviser m. m. fra
Ane Pedersen (Ane Pæ Pæs) fra Nordvang i Bråderne, kan vi gengive hele sangen i
al dens naivitet men utvivlsomme velmenthed.

Den blev trykt og sunget til en skovfest ved Ønskebøgen d. 23. juni 1872 og er un-
derskrevet af Komiteen.

Sange ved skovfesten i Lille Harreskov den 23de Juni 1872

Mel: Jeg har sagt det saa tidt.

Vi har talt tidt derom,
Og saa vidt vi da kom,
Vi fik ordnet den landlige Fest
I den dejlige Skov,
Der, hvor Træet det gror,
Som der Navnet af Ønskebøg bær.

Til de smaa Børns Vel
Ved Oplysningens Held
Man faar Mod til at gavne dem saa,
Men det kan ikke gaa,
Naar man ikke kan faae
Det Fornødne, saa det kan bestaa.

Det er tre Aar nu siden,
At Asylet blev skabt
Til de Fattiges Glæde og Gavn.
Tag de Smaa i din Favn,
Udi Frelserens Navn
Skal Du ikke her føle et Savn.

Hvis man ønsker den Sag
Maatte lykkes idag,
Hvormed vi kunne gavne de Smaa,
Kan man rask træde frem
Med en Gave til dem,
Som vor Herre velsigne vel maa.

Komiteen.

Endnu en sang, skrevet af R. Volf, var trykt i samme hefte. Den gik på melodien:
„Det er så yndigt at følges ad . . .“ og indeholder en helt overdreven gang kristelig
moral, ikke mindst på grund af rimnød. Her er næstsidste vers:

Og vi vil lære dem elske ret
Vort Fædreland med de dybe Sunde,
Og vi vil lære dem flokkes tæt
Med Glædens Jubel fra Barnemunde
Om Korssets Fane
Som Vej kan bane
Og Sejr fremmane
I blodigst Strid.

Denne fest ved Ønskebøgen i Lille Hareskov fortsatte i mange år. Vi har et hefte fra d. 25. maj 1874 med to sange: En festsang og en sang for Danmark. Her gives festsangen, fordi den fortæller om, hvor megen vægt der dengang blev lagt på betegnelsen „Asyl“; i dag er udtrykket vel nærmest kommet i miskredit, dog vil vi anvende det i teksten indtil videre.

Ved Asylfesten i Hareskoven den 25de Maj 1874

Festsang

Mel: Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden.

Naar Livets Storme, Barnesjælen true,
Hvor skjønt er da ej Fredens milde Hjem,
Det er som Stjerneglimt paa Himlens Bue,
Som om en venlig Haand os leder frem.
Et *Fristed*, et *Asyl* for Barnehjerter,
En frodig Have for den svage Aand,
En Balsam mod de mange bitre Smerter,
Som sendes Jordens Børn ved Skjæbnens Haand.

Derfor vi samles her i Dag i Skoven
Ved „Ønskebøgen“ i den fri Natur, –
Se, hisset tumler sig mod Kysten Voven,
En oldtids gammel, mægtig Kæmpemur.
Selv den Asylet finder hist ved Stranden,
Der er en Fred alt under Bøgens Blad;
Som Bølgen følges troligt med hinanden,
Saaledes bør vor Virken følges ad.

Ja, lad os aldrig Fremtidsmaalet glemme,
Men lad os virke til det fælles Vel,
Og lad os ikkun Øjemedet fremme,
Da glæder sig den lille Barnesjæl;
En fælles Virksomhed vil Virket styrke,
Og skjænke Kræfter til det Barndomshjem,
Da vil herfra – fra „Ønskebøgens“ Mørke,
En venlig Stjerne altid titte frem.

Endnu et hefte har vi fra 11. juni 1876 og et fra 14. maj 1883. Sangene er alle hjemmedigtede; først en festsang og derefter en sang for Danmark, og om deres redelige og gode ønsker for Asylet og Danmark er der ingen tvivl. Den sidste festsang er skrevet af gdr. P. Kristensen fra Mosegården, hvis evner blev flittigt udnyttet ved festlige lejligheder på den tid.

Ved Asylfesten i Hareskoven den 14. Maj 1883

Mel: Vi Sømænd gjør ej mange Ord . . .

Her i den lille Hareskov,
Hvor Træerne nu grønnes,
Hvor Fuglen synger højt sin Lov,
Hvor al Naturen skønnes.
Her under Ønskebøgens Træ,
Hvis Krone vidt sig breder,
Her finder vi et yndigt Læ,
Som os mod Stormen freder.

I Dag vi samles til en Fest,
Her under Træets Skygge,
Vi byde glad Enhver til Gæst,
Som om de Smaa vil hygge.
Det er den Sag vi føre frem,
Vi tale om og kvæde.
Vi kjender vistnok Alle dem,
Vi vil dem gjerne glæde.

Og Spiren er jo alt nedlagt,
Som tusindfold vil bringe;
Det har Asylet ene bragt,
Det maa ej agtes ringe.
Men skal dets Grundvold sikkert staa,
Skal Sæden smukt fremskyde,
Da maa vi Alle, Store, Smaa,
Vor hele Kraft opbyde.

Saa gid det fredelige Hjem,
Som et Asyl maa være,
Gid at det smukt maa blomstre frem
Og mange Frugter bære.
Og derfor bringe vi i Dag
En Tak til dem, som gave,
Som virked for den gode Sag
i Kærlighedens Have.

Disse fester ved Ønskebøgen var meget populære og indbragte gennemsnitlig 100 kr. hvert år til Asylet, hvad der var en anelig sum i de tider. Foreningen havde anskaffet en karussel og andre ting til disse fester. De blev opbevaret i et skur lige ved indkørslen til Ll. Hareskov fra Syvstjernen og blev udlejet til andre foreninger, som festede i skoven.

Her kan også nævnes andre indtægter, som kom Asylet til gode, f. eks. overskud fra den lokale dilettantforening, fra en dramatisk forening, fra bazarer og en enkelt gang fra en koncert. Desuden gaver til juletræet fra adskillige private.

Ebba Tramp, født på Værløsegård d. 2. april 1885, har fortalt om festen ved Ønskebøgen, set med barnets øjne:

Der var ikke mange fester på Værløseegnen i gammel tid. En gammel kone fra egnen sagde engang: „Man har jo kuns de samme fem festligheder at se hen til: Bivvellæsningerne i Lille Værløse skole, fastelavnballet i Jonstrup, den årlige skovtur, dilettantkomedien og pinsefesten ved Ønskebøgen.“

Hvad var det da med Ønskebøgen?

Jo, den indebar sin egen sære mystik. Den bestod i en hulning oppe i stammen. Den der nu kunne være heldig at få en sten slynget op i hulningen og høre den falde ned indenfor, han kunne ønske i den ene hånd, kikke i den anden og så se, hvor han fik mest.

Ikke desto mindre stod vi der som børn og unge og kastede og ønskede, og kastede igen. Og til al held gik intet i opfyldelse af det man ønskede. Det er jo heldigvis sådan, at det som man selv ønsker aldrig passer så godt til én som det et nådigt forsyn beskikker én.

Men en stor dag var altid pinsefesten ved Ønskebøgen. Min far var ofte festtaler. Talen holdtes kl. 3. Festen begyndte kl. 2; men vi børn kom altid ved ettid. Så var der nemlig flere store chancer og fiduser. Man kunne slippe til flere gratis karusselture m. m. Der var to karusseller, der efter kl. 2 kostede den rent ud fæle pris, 25 øre for den store og 10 øre for den lille. Men da de blev drevet ved håndkraft begge to, kunne man selv og ens mange gode venner jo lægge sig i selen for at drive

værket. Og der var jo den store fidus, at man først betalte entre kl. 2. Og hvem fangede vel de rollinger ind, der var kommet ind kl. 1, for at kræve entre af dem. Dertil kom at man havde vældig oversigt over alle herlighederne, der blev pakket ud før kl. 2. Der var pladespillet med de famøse vækkeure. Der mindes jeg Storm P.s ord: „Der er mange, der slår på livets pladespil, men ingen har endnu vundet vækkeuret“. Og der var tombolaen med sine mange herlige gevinster. Der stod man helt og totalt fortabt af beundring. Malede glasvarer i alle kulører, dukker, porcelænhunde, glaskatte, saltkar, kasseroller, legetøj og tobaksdåser. Der var en bod med honningkagemænd og -koner, en kaffebod og desværre også en ølbod, hvorfra det stank af ølsjatter, der fløj omkring når skummet stod ovenud af krusene og spildtes på jorden. Der var talerstolen, smykket med Dannebrog og grønt og hvorfra min far skulle sige nogle pæne ord om Konge og Fædreland. Han var ikke så helt glad for det hverv. Lad gå med fædrelandet. Men politisk var det midt i „provisorietiden“. Og min far var den eneste af gårdmændene i Værløse, der var venstremand, så han var ikke altid i humør til at rose det bestående styre. Men det gik jo endda. Han nød megen agtelse, og både han og min mor var afholdt af småkårsfolk, hvis ve og vel lå dem på sinde.

Men personlig havde jeg en stor og rig oplevelse ved Ønskebøgen. Jeg har ofte stået med en skærve fra landevejen og kastet den i ønskehullet og så ønsket angående min fremtid. Enten ville jeg være kommunelærerinde i „frøkenskolen“ i Værløse. Eller jeg ville være komponist, eller pianist eller frelserpige, eller arkæolog eller operasangerinde. Men der var så usigelig sjældent lejlighed til at høre god musik på vor egen egn. Ved 5-tiden indfandt et miserabelt hornorkester sig og spillede til dans. Noget så pivfalsk! Jeg syntes, at det var et så infernalsk spektakel de lavede. Men så hændte det altså ved Ønskebøgen, at der stod en mand med et sært apparat med to tragte, som man mod betaling af 10 øre kunne stikke i ørerne, så skulle man få noget at høre! „Mine damer og herrer,“ sagde manden, „verseartig, kons 10 øre! Og den lifligste mosæk strømmer lige ind i begge ører. Hold Dem ikke tilbage. Verseartig!“ Jeg havde fået 50 øre af min mor, som skulle fordeles på fordelagtigste måde mellem alle nydelser ved Ønskebøgen. Men dette under var det mest interessante af alt hvad der var. „Verseartig, mine damer og herrer af begge køn. Dette er den berømte amerikaner Edisons fonograf.“ Og så betalte jeg min tiøre, stak to uappetitlige hørerør i ørerne og lyttede. Den skønneste musik strømmede ind i dem begge. Klassisk, dejlig musik. Det var en bedårende oplevelse. En uforglemmelig oplevelse. En åbenbaring. --

(Trykt i Hareskov-Værløse Avis. 16.g.1960).

-- -- Interessen for festerne ved Ønskebøgen svandt hen i tidens løb. Hareskovspavillonen blev bygget, og så kunne man jo komme til bal hver søndag. Grundlovsfesterne gik også af mode, og Ønskebøgens magi var ikke længere i kurs. I dag er kun stammen tilbage af det berømte træ; ingen grene – kun en ruin uden læ og skygge, og snart falder det vel for moderne, rationel skovbrug.

Det første asyl. „Væverens Hus“.

foto: E. Frogne-Knudsen.

Men hvor lå det første asyl? Det vil sikkert overraske mange, at det slet ikke var i den nuværende bygning ved Ll. Værløsevej, men i den sydlige fløj af den 3-længede ejendom, matr. nr. 19a og 19b, der gemte sig bag ejendommen, matr. nr. 37, Højeloftsvej 2. Af de her nævnte huse er kun matr. nr. 19a, Højeloftsvej 4 (Prangerens Hus), tilbage. De andre måtte vige, da Skovgårdsalle i 1963 blev forlænget.

Her boede enken Karen Sørensen i 1870 med sin søn hos sine forældre. I 1880 er hendes forældre døde, og hun bor der nu sammen med broderen, Anders Sørensen, som er væver, og en plejedatter, Karen Jensine Henriette Larsen, på 11 år; vistnok hendes søsterdatter. Hun noteres her som Asylbestyrerinde.

Folketællingslisten fra 1890 beretter om et hus, hvor handelsmand Anders Nielsen med kone og 5 børn bor sammen med ejeren Niels Petersen, der er 70 år. Det må være i huset, Højeloftsvej nr. 4. I tværlængen bor væveren Rasmus Kristian Foss med sin kone, Ane Kirstine Pedersdatter. Her er også væverstue, og i længen med asylet bor væveren Anders Sørensen sammen med asylmoder Karen Sørensen og dennes søn, tømrer Kristian Andreas Pedersen med kone og 3 børn.

Hvor megen plads, der har været til asylbørn får stå hen, da vi ikke ved noget bestemt om forholdene; men i 1894 tager tingene en vending til mere ordnede forhold.

I en forhandlingsprotokol for foreningen „Lille Værløse Asyl“ læser vi:

Den 25. november 1894 holdtes et møde i Lille Værløse kro for at stifte foreningen „Lille Værløse Asyl“.

Mødet lededes af lærer Nielsen, Lille Værløse. Følgende var mødt og lod sig indtegne som medlemmer: Gdr. Svendsen, gdr. Anders Nielsen, partikulier Ole Larsen, gdr. S. Andersen, gdr. Kristoffer Hansen, lærer Nielsen, gdr. Sv. Olsen, mælkeforp. Hans Nielsen, mælkeforp. P. Jensen, smed P. Rasmussen, smed Kr. Andersen, tømrer A. Hansen, sognefoged V. Olsen, gdr. Meyer, proprietær Hansen, Kollekolle, kro-ejer Madsen, tækkemd. Erik Rasmussen, lærerinde frk. Kragh og mælkekusk Kristian Nielsen.

Til midlertidig bestyrelse valgtes gdr. Anders Svendsen, gdr. Anders Nielsen og partikulier Ole Larsen (senere valgt til bestyrelse). Der udkom trykte love for foreningen, forfattet af lærer Carl Severin Nielsen, der sikkert har været drivkraften til oprettelsen af mere ordnede forhold omkring Asylet.

Her gengives nogle af lovenes paragraffer:

§ 1. Foreningens formål er at tage sig af børn i alderen fra 2 til 7 år fra Lille Værløse, Bråderne og Kollekollehusene for under asylbestyrerindens opsigt at sørge for dem om dagen, når forældrene på grund af fraværelse fra hjemmet eller af anden årsag ønsker dem under forsvarlig pleje og tilsyn.

Desuden særlige bestemmelser for Asylets drift:

§ 18. Bestyrerinden skal påse, at børnene møder rene og ordentlige i Asylet og være ansvarlig for, at disse – så længe de er stillede under hendes opsyn – viser en efter deres alder sømmelig og ordentlig opførsel.

§ 19. Bestyrelsen kan efter samråd med bestyrerinden, når vægtige grunde taler derfor, nægte børn adgang til Asylet.

– – – På dette tidspunkt har Karen Sørensen sikkert været svagelig, for hun dør 31. marts 1895, og en ny asylmoder skulle nu træde til, og man har nok i den anledning ønsket Asylet og dets drift ind under mere faste rammer.

I de følgende år føres der regnskab over indtægter og udgifter, og her gengives regnskabet for 1896.

At der kunne opstå uro om Asylets drift var vel naturligt, og at dømme efter folketællingslisterne skyldtes det sikkert i overvejende grad den overbefolkning, som vitterligt fandtes i de små huse; når manden så tilmed var væver, gjorde det kun sagen værre. En væv fylder meget i en lille stue.

At bestyrelsen så har set sig nødsaget til at gribe ind, erfarer vi af følgende:

Den 17. okt. 1901 afholdes ekstraordinær generalforsamling, hvor det vedtages at nedlægge det gamle Asyl og opføre en ny asylbygning.

Indtægt.	Udgift.
den 1 Januar Kassebeholdning 73 10	Løn til Asylmoderen for 1 Kvartal.. 50
Overskud fra Festen 2den Pinsedag 142	til Brændsel .. 10
Renter fra Anders Svendsen 40	Løn til Asylmoderen for 2 Kvartal.. 50
fra Peder Rasmussen 50	indsat i Bikuben 100
fra Anders Hansen 5	Løn til Asylmoderen for 3 Kvartal.. 50
14 November Renter fra A. Svendsen 40	Løn til Asylmoderen for 4 Kvartal.. 50
Til Juletræet fra Frøken Ostermann 10	Til Juletræet 20 Par Strømper 7
Renter fra Anders Hansen 5	16 alen Hvergarn 15 20
Overskud fra Asylbørnenes Ugepenge 8 9	20½ Alen Bomuldstøi 9 20
Renter fra Peder Rasmussen 50	Legetøi 1 60
Ialt 423 19	2 Nattrøier 80
	4 Tørklæder 92
	2 Klokker 1 72
	1 pd. smaat Brød 90
	44
	1 pd. Bolsier 55
	Vedebrød 66
	8 Par franske Træsko à 85 Øre 6 80
	365 79
	423 19
	Rest 57 40

Anders Svendsen. O. Larsen.
Anders Nielsen.

Anders Svendsen. O. Larsen.
Anders Nielsen.

Et udvalg blev nedsat til at undersøge omkostningerne, så resultatet kunne forelægges ved den ordinære generalforsamling i marts 1902.

Det vedtoges at yde den afgæede asylmoder 100 kr.

Den 13 marts 1902 holdes ordinær generalforsamling i Lille Værløse Kro, hvor regnskabet for 1901 fremlægges og godkendes.

Væver Rasmus Foss tilbyder nu at indrette en asylstue, som er 9 gange 7 alen på gulvet og $3\frac{3}{4}$ alen høj og er villig til at modtage asylbørnene på samme betingelser som forhen.

Endvidere tilbyder han at anlægge en sti fra gdr. Jens Nielsens vej ved Langkærgård gennem haven til asylbygningen.

Dette tilbud modtages, og børnene begynder derefter at møde i Asylet d. 1. maj 1902.

Her ville det være naturligt at berette om Ane Kirstine Pedersdatter, da det nu lakker mod enden af den første epoke i „Lille Værløse Asyl“s historie.

f. 13.04.1839 i Ll. Værløse, datter af husejer og skomager Peder Madsen og Kirsten Rasmusdt. Hun bliver 20.07.1862 gift ved væveren Rasmus Kristian Foss, f. 07.04.1830 på Hjortespring i Herlev sogn, og de får barnet Johanne Kirstine Foss, f. 20.07.1870. I 1870 bor de sandsynligvis i samme hus som Karen Sørensd. og hendes broder, og vi må antage, at Ane Kirstine Pedersdt. overtager hvervet som asylmoder, da foreningen „Lille Værløse Asyl“ stiftes i 1894. Den 1. feb. 1901 bor de i matr.nr. 19b „Væverens Hus“, og hun noteres som asylmoder. Men det ses af beretningen fra den ekstraordinære generalforsamling 17.10.1901, at hun afgår som asylmoder, og vi tør antage, at Cecilie Christiane Hansen, som var i familie med hende, overtager hvervet efter hende.

Rasmus Kristian Foss dør 17.10.1902, og dette dødsfald har vel også været medvirkende til den uro, der var om asylet på den tid. Ane Kirstine Pedersdt. beskrives af sine samtidige som en rar og venlig kone af den frodige, runde bondekonetype, som kendetegnede den tid, og børnene følte sig trygge hos hende. Hun overlevede manden i ganske kort tid, idet hun døde 14.02.1904.

Forholdene må dog have været altfor trange eller utålelige, for den 1. feb. 1904 holdtes en ekstraordinær generalforsamling, hvor der til forhandling forelå en sag om at købe Johannes Rasmussens hus (Maren Hjulmands tidligere ejendom), som er tilbudt foreningen for 2000 kr. Det vedtoges med 13 stemmer mod 3 stemmer at bemyndige bestyrelsen til at købe huset for højst 2000 kr. på betingelse af, at det erhverves som ren ejendom.

Ved generalforsamlingen d. 20. marts 1905 kunne formanden fremlægge skødet på den ny erhvervede ejendom.

Om denne ejendom, matr.nr. 15f af Ll. Værløse by, Ll. Værløsevej 27, der stadig drives som børnehave (Asyl), kan der nu, takket være gamle skøder og dokumenter fra kommunens arkiv, berettes følgende:

16. dec. 1845 afhænder jordbruger Niels Andersen, matr.nr. 15 af Lille Værløse by, et jordstykke på ca. $\frac{1}{4}$ skp. lands størrelse til snedker Frederik Erlandsen, der lige er kommet til byen og hvis kone, Margr. Hendriksdt., er jordemoder i sognet. Fr. Erlandsen betaler 50 rbd. for jorden, og det fremgår af skødet, at han allerede har bebygget grunden.

I folketællingslisten for 01.02.1850 noteres, at han er enkemand og har sin gamle mor hos sig samt to børn på 6 og 10 år. Efter konens død er det sikkert blevet meget fattigt for ham, og allerede samme år bliver huset stillet til tvangsauktion efter begæring af hjulmand Niels Nielsen af Ballerup som ufyldestgjort prioritetshaver.

Først ved den fjerde afholdte auktion blev huset tilslået gdr. Niels Andersen af Ll. Værløse som højstbydende for 283 rbd., og han afhænder den derefter til hjulmand Niels Hansen af Ll. Værløse for samme sum ved skøde af 5. nov. 1850.

Niels Hansen dør i 1879, og enken Maren Hansdt. bor stadig i huset, hvad der bevirker, at ældre folk i Ll. Værløse endnu kalder det Maren Hjulmands hus.

Fra 1902 og til i dag har der været ansat 5 børnehavebestyrerinder, hvad der kan tages som udtryk for rolige og stabile forhold i og omkring børnehaven.

Der skal nu i det følgende berettes lidt om disse kvinders liv og virke og dermed træk fra børnehavens historie.

CECILIE CHRISTIANE HANSEN
1902-1909.

DAGMAR HANSEN f. JENSEN
1909-1929.

CECILIE CHRISTIANE CHRISTENSEN f. HANSEN 1902-1909.

f. 12.08.1865 på Hjortespring i Herlev sogn, datter af arbejdsmand Frederik Georg Hansen og Kirsten Christensdt. Hun bliver konfirmeret i Værløse, og i 1890 er hun i huset hos jordbruger Niels Kristian Foss sammen med sin moder, der er enke.

Hun bliver gift med arbejdsmand Christian Christensen i Herlev, men bliver tidligt enke. Som nævnt i beretningen om Ane Kirstine Pedersdatter, overtager hun hvervet som bestyrerinde fra 1. maj 1902.

Hun flytter med til huset Ll. Værløsevej 27 i 1905 og er således den første bestyrerinde i den nuværende børnehave. I 1906 noteres hun som enke og asylbestyrerinde i Ll. Værløse og har børnene Hans Vilhelm og Svend Georg Christensen.

I 1909 bliver hun gift med arbejdsmand Peder Martin Jensen af Ll. Værløse og holder op med arbejdet i børnehaven, og i 1911 bor hun i matr.nr. 40b af Ll. Værløse by sammen med manden og den yngste søn, Sv. Georg Christensen.

DAGMAR HANSEN f. JENSEN 1909-1929.

f. 09.08.1871 i Trinitatis sogn i København, datter af tømrersvend Carl August Jensen og Vilhelmine Florentine Dræger. Moderen døde tidligt og Dagmar Jensen fik en trist barndom som stedbarn og plejebarn.

Asylet i 1912.

Den 6. maj 1900 bliver hun gift med Søren Andreas Hansen, f. 21.02.1871 i Ll. Værløse. Ægteskabet var barnløst; men hun overtager pladsen som asylbestyrerinde i 1909 og får således rig lejlighed til at have med børn at gøre. Hun passede børnene venligt og bestemt og nød almindelig agtelse og tillid hos deres forældre.

Da Søren Andreas Hansen døde 08.06.1929, ønskede hun ikke at fortsætte; men hun blev ved at bo i sognet til sin død den 23. marts 1957.

ANNA JENSEN f. HØI
1929-1954.

ANNA JENSEN f. HØI

1929-1954.

f. 20.02.1891 i Kerteminde, datter af fisker Jens Høi og Margrethe Jørgensen, kom allerede som ung pige til Værløseegnen, da søsteren, Dora Høi, gift med malermester Holger Petersen, har boet her i Værløse siden 1908. Anna Jensen tjente en kort tid i præstegården her, men var ellers hjemme i Kerteminde, hvor hun gjorde tjeneste på Kerteminde asyl som barneplejerske i 8 år. Hun blev gift med Valdemar Jensen 28.12.1916, og de kom her til Værløse i 1929, da hun skulle afløse Dagmar Hansen, mens denne havde orlov efter mandens død.

Dagmar Hansen ønskede dog ikke at optage arbejdet, og det blev så til, at Anna Jensen fortsatte som børnehavestyrerinde. Megen plads var der ikke i huset; men da børnehaven nogle år senere skulle udvides med W.C. og frokoststue for børnene, flyttede familien til Ll. Værløsevej 23, hvor den boede i overlejligheden. Begyndelseslønnen var ikke stor: Den bestod af gratis lejlighed og 20 kr. pr. måned; men naturligvis blev den større i årenes løb. Det kostede 3 kr. pr. år for en familie at få børnene passet uden hensyn til antallet af børn.

Da der fra ministeriets side blev stillet krav om eksaminerede (uddannede) børnehavelærere, kom det Anna Jensen til gode, at hun havde haft de otte år på Kerteminde asyl, så hun kunne fortsætte som bestyrerinde i Ll. Værløse, selv om hun ikke havde noget egentlig eksamensbevis.

Efter 25 års trofast arbejde i børnehaven sluttede Anna Jensen af d. 31. jan. 1954. Valdemar Jensen døde 24.08.1961; men fru Anna Jensen er stadig frisk og fortæller gerne om sit arbejde i børnehaven og især om de mange børn, hun i tidens løb har stiftet bekendtskab med.

ELISABETH PALLESEN 1954-1962.
foto: Mog. Berthelsen.

ELISABETH PALLESEN

1954-1962.

født i Tarup ved Odense. Uddannet som børnehavelærerinde ved kursus for småbørnspædagoger på Borup højskole i København. Kom til Ll. Værløse 1. feb. 1954 som bestyrerinde og overtog senere stillingen som leder af Vesterbo børnehave d. 1. juli 1962.

BENTE LENNETT 1962- *foto: Mog. Berthelsen.*

BENTE LENNETT

1962-

født i Kolding. Uddannet som børnehavelærerinde på Frøbelhøjskolen i København. Efter et kort vikariat for handicappede småbørn ansat i Brøndbyernes kommune, og efter fem års forløb overtog hun stillingen som børnehavestyrerinde her i kommunen.

Man kan diskutere, hvor hensigtsmæssig børnehaven har været indrettet til sit formål tidligere; men den har vel altid svaret så nogenlunde til tidens forhold. I 1944 blev hele bygningen restaureret og indrettet, så børnene fik hele huset til rådighed. De 20 børn, som børnehaven er normeret til, lever i et helt lille Paradis, og man får det bedste indtryk af harmoni og tilfredshed, når man ser og hører dem lege og pludre omkring deres små borde.

— — — I 1948 overtog kommunen børnehavens ejendom og drift; men siden er flere oprettet, også i Kr. Værløse og Hareskovby. Der er et stort behov for dem, og det er glædeligt at konstatere, at de alle følger det gode eksempel fra „Lille Værløse Asyl“.

Til enhver, som med mundtlige og skriftlige meddelelser samt fotografier har bidraget til, at denne beretning kunne blive så fyldig som muligt, bringes den bedste tak.